

TÜRKİYE'NİN STRATEJİSİ STRATEJİSİZLİK

Erol Mütercimler ile Söyleşi

Araştırmacı yazar , stratejist Erol Mütercimler ile dünyada ve bölgede oluşan yeni dengeler ışığında Türkiye'nin dış politika önceliklerinin neler olabileceği ve Avrasya Seçeneği üzerine konuştuk.

- Son kitabınızda yeni dünya düzeninde Balkan- Kafkas -Ortadoğu üçgeninde ulusal yapılanmalara izin verilmediğini belirtiyorsunuz. Kemalist ulus devlet modelinin bölge ülkeleri için bir model olma olasılığı var mı ?

- Tabii, Kemalist ulus devlet olma modeli bugün dünkünden çok daha fazla gereklilik ve ivedilik göstermektedir. Nedenine gelince... Bu kitapta da altını çizdiğim gibi gerçekten bugün geline yeni yapı ulus devletlerin ortadan kaldırılmasına yönelik. Dikkat edilirse 1980'den itibaren ortaya çıkan yeni yapılanma 1998'e geldiğimizde karşımıza çokuluslu şirketler ve MAI anlaşması şeklinde çıktı MAI anlaşmasının koşullarına baktığımızda şunu görüyoruz: Hiç abartısız söyleyebiliriz ki bu yeni bir kapitülasyon sürecidir ve yeni bir kapitülasyonlaşma süreci, başka bir deyimle ulus devletlerin ortadan kaldırılma süreci şimdi başlıyor. Ekonomik, ticari anlamdaki bu yeni yapılanma; Körfez krizi döneminde ABD'nin ortaya attığı ya da yeni dünya düzeni adı altında ortaya atılan siyasi yapılanma. O doğrultudaki argümanlarla bu gerçekleşmedi ama şimdi hızla gerçekleşmeye doğru gidiyor. Mustafa Kemal'in tam bağımsızlığı gibi... Bağımsızlığı ekonomik, askeri, siyasi, sosyal, hukuksal her alanda anlıyorum demiş olması burada gerçekleşmekte.

- Son gelişmeler AB sürecinin dışında kaldığımızı gösteriyor. Türkiye'nin dış politika seçenekleri nelerdir? Bir Avrasya yapılanmasında Türkiye'nin rolü ne olmalı?

- AB dışında kaldık. Tüm veriler, tüm argümanlar bu birliğin dışında kaldığımızı gösteriyor ama şu da bir gerçek ki, uluslararası ilişkilerde ulusların çıkarları önemli olduğu için yarın ya da üç beş yıl sonra nasıl bir gelişmeler ortaya çıkacak, bunu şu andan tayin edebilmemiz çok zor. Ancak şu da bir gerçek ki göz göre göre Almanya, İngiltere, Fransa Türkiye'yi Avrupa'nın dışına itemezler ama Türkiye'ye şunu söylüyorlar: *Sen bir Kuzey devleti değilsin aslında bir Güney devletisin ve biz seni öyle değerlendiriyoruz. Kıta olarak Avrupalı olabilirsin ama biz seni Batılı olarak da değerlendirmiyoruz.* Ancak çok önemli bir şey var, *senin jeostratejik yapın jeopolitik yapılanma içerisinde oyuncu rolün nedeniyle de bir türlü yok olup gitmene de göz yumamıyoruz.* İşte bu nedenlerden dolayı AB'den dışlanmış görünen Türkiye'nin bir kaç yıl sonra yeni ortaya çıkacak olan jeopolitik değişim nereye konacağı konusunda kahin olmak gerekiyor. Aslında kahin olmaya gerek de yok. Biz bunu stratejik öngörüyle tayin edebiliriz. Etmemiz de gerekiyor. Bence 2020 yılına kadar Türkiye'nin AB'de yer alması pek söz konusu değil. Ancak bu şu demek değil: AB Türkiye için son seçenektir. AB olmazsa Türkiye öldü. ABD, NATO olmasa Türkiye yok olur. Böyle bir şey söz konusu değil. Türkiye'nin önünde Avrasya seçeneği var. Sadece Türkiye'nin önünde değil Avrasya seçeneği. Rusya'nın önünde, İsrail'in önünde, İran'ın önünde hatta küresel güç olma, dünya egemenliğini sürdürme stratejilerini geliştirme peşinde olan ABD'nin de bir Avrasya seçeneğine gereksinmesi var. AB'nin de Avrasya seçeneğine gereksinmesi var. Sonuçta bu çok önemli bir seçenek olarak dünyanın karşısına çıktı. Gözardı ettiğimiz bir nokta var; ülkelerin fiziki coğrafyaları, - Balkanlardaki ülkelerden değil Ortadoğu'daki ülkelerden söz ediyorum- sınırları değişmedi. Yani bunlar sabit değerler. Bunların jeopolitik konumları değişti. Mackinder 19. yy'ın sonunda Karacı teorisini ortaya atarken, Orta Asya'yı dünyanın merkezi diye kabul ediyordu. Avrasya'yı da dünya adası kabul edip kuramını şöyle geliştiriyordu: Dünya merkezine egemen olan, dünya adasına hükmeder. Dünya adasına hükmeden de dünyaya hükmeder. Bugün yeniden Karacı teorisinin uygulanmasına dönülmüştür. Yeniden karacı teorilerinin uygulanabileceği yapılanmaya gelinmiştir. Niçin? Çünkü Rusya ve Çin karacı devletlerdir. Ve bu iki odaklı dünya, NATO ve Varşova Paktı yapılanması değişmiş sadece NATO ayakta kalmış ama üç de büyük birlik ortaya çıkmış AB, NAFTA, APEC. AB ve NAFTA önümüzdeki günlerde siyasal birliğe gidecek. APEC için ise bunu söylemek için çok erken. Tüm bunları değerlendirdiğimizde de 21. yy'ın Pasifik yüzyılı olacağı konusunda kimsenin kuşkusu yok. Nitekim çok uzun zamandır ekonomik savaş var. O zaman Avrasya seçeneği Türkiye için gerçekten önemli ve bence bir numaralı değerlendirilmesi gereken seçenektir.

- 21. yüzyılın Asya Pasifik yüzyılı olacağını değerlendiriyorsunuz. Türkiye'nin Asya stratejisi var mıdır ? Ne olmalıdır ?

Türkiye'nin Asya stratejisi şöyle gelişmeli:

- 1-Asya Asyalılarındır.
- 2-Çok kültürlülük bir gerçektir ve 21. yy'ın en önemli stratejik argümanıdır.
- 3-Asya değişik bir kültüre sahiptir. Değişik bir inanç iklimine sahiptir, bu göz önünde bulundurulmalıdır.

4-Türkiye Asya ile yapılacak ticarete kültürel birikimin önemli rol oynadığının bilincinde olmalıdır.
5- Türkiye Asya'ya yönelik bir stratejiyi Rusya ile birlikte gerçekleştirmek zorundadır. Rusya'yı dışlayarak yapacağı Asya'ya yönelik bir strateji gerçekçi ve doğru değildir.

- Son yıllarda gözlenen Rusya - Çin yaklaşmasını antiemperyalist bir yapılanma olarak düşünebilir miyiz?

- Ben bunu antiemperyalist bir ittifak olarak görmüyorum. Emperyalizm tanımını tekrar gözden geçirmeliyiz. Soğuk savaş terminolojisine takılma hatasına düşüyoruz. İş değişti, konseptler değişti kavramlar değişti. Konjonktür, yapılar değişti. Her şeyden önce jeopolitik değişti, yeniden tanımlandı. O halde bu kavramlar üzerinde yeniden bir tanımlama getirmek gibi bir zorunluluğumuz var. Rusya ile Çin'in yaklaşmasını akılcı ve doğru buluyorum. Ne yapacaklar ki? En doğru şey yakınlaşmaları. ABD tek güç olarak kaldı. Neden yaklaşacaklar ? Her ikisinin de nüfusu fazla, her ikisinin de teknolojileri eski, her ikisinin de şu anda ekonomik kriz var. ABD -AB ittifakı gündeme gelirse bunlar pasifik ekseninde Orta Asya'da ne yapacaklar gibi bir dizi soru var. Bir sürü kuşku var. Güney Asya Kaplanları bir bir devrilip gidiyor. Bütün bunlara karşılık olarak da bunların bir araya gelmelerini akılcı ve doğal karşılıyorum. Türkiye, Rusya ile her alanda işbirliğine gitmeli. Hatta abartarak söylüyorum mümkünse Rusya ile federasyona gitmeli. Çin argümanını da doğru kullanabilmeli. Türkiye ile Çin hiçbir zaman savaşmazlar ama içerideki Türk unsurları kışkırtıcı bir rol oynadığı gibi bir izlenim de verilmemelidir. Bundan uzak durulmalıdır bunlar son derece yanlış şeylerdir. Aslında devletler böyle şeyler yapmaya kalkışmazlar. Kalkışacak gruplarını da iyi kontrol etmeleri gerekir. Çünkü bu Türkiye'nin ulusal çıkarlarını ilgilendiren bir konudur.

- Türkiye'nin ABD tarafından Doğu Türkistan ya da Türklerin yaşadığı başka bölgelerde kullanılmaya çalışıldığını düşünüyor musunuz?

- Doğrudur, kullanılması yolunda planlar yapılıyordur ama Türkiye bunlardan kesinlikle uzak durmalıdır.

- Türkiye'nin Rusya, Sırbistan, Yunanistan, ve Güney Kıbrıs'ın oluşturduğu bir Slav -Ortodoks ittifakı ile çevrelendiği ve bunların Suriye, İran ve Ermenistan ile de Türkiye'ye karşı işbirliği içinde oldukları görülüyor. Adı geçen ülkelerin tümü PKK'ya destek veriyorlar. Türkiye bu çemberi nasıl yarabilir ?

- Yalnızca Türkiye'ye karşı bir yapılanma olarak değerlendirmek hata olur. Bunu Doğu Akdeniz Ticaret Yolu'na bir egemenlik yönelişi olarak değerlendirmeliyiz. Böyle değerlendirsek ve bunu bir tehdit algılaması olarak görürsek o zaman buna karşı argümanımızı geliştirmek kolay. Bu argüman nedir o zaman? Avrupa ve ABD ile birlikte buna karşı hareket etmek gerekiyor. Çünkü buradaki Slav - Ortodoks işbirliği Türkiye'nin zararına olmakla birlikte en büyük zararı da İsrail'e verecek. Bu, şöyle aşılabılır: Rusya ile oturulup çıkarlarımızın burada ne denli ortak olduğu; burada bir pantürkist, bir panislamist birlik peşinde olmadığımız anlatılabilir. Sonuçta uluslar için ulusal çıkarları önemlidir. Rusya için Sırbistan da Yunanistan da o kadar önemli değildir. Öte yandan Yunanistan AB'ye üye, ABD ve AB'nin şımarık çocuğu. Yani Rusya'ya mı ABD'ye mi yakın dersiniz ABD'ye yakın. Diasporası orada, Diasporası Avustralya'da. Biz çok fazla duygusal düşündüğümüz için hata üstüne hata yapıyoruz.

- Boru hatlarının güzergahı konusunda Rusya'ya karşı ABD'den destek almaya çalışıyoruz. Bunun yanında Erol Manisalı gibi bilim adamları Kafkas ve Orta Asya petrollerini çıkarmanın ABD için kârlı olmadığını söylüyorlar. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Bunun matematik olarak hesabını nasıl yaptılar bilemiyorum. İlk bakışta doğru gibi geliyor. Ceyhan Boru Hattı ya da Kafkas petrollerinin getirilip buraya akıtılmasında ABD'nin çok fazla çıkarı yoktur düşüncesi doğru olabilir. Bu petrollerin akıtılmasının Çin'e de bir yararı yoktur diye bakabiliriz. Ama öte yandan bunun buradan akıtılmasının başka ülkelere yararları var. Türkiye'nin bu işten çok büyük çıkarı var. Türkiye'nin çok büyük çıkarı olduğuna göre bu petrollerin kendi üzerinden Akdeniz'e akıtılması için gerekirse şeytanla bile işbirliği yapılmalıdır. Bu ister ABD olsun ister Rusya olsun. Üstelik hiçbir devlet şeytan değildir. Siz akıllı argümanlar geliştirirseniz her şeyi lehinize çevirebilirsiniz. Sonuçta uluslararası ilişkilerde karşılıklı alıp verme meselesidir bu. Türkiye Rusya'ya, ABD'ye karşı daha güçsüz olduğu için hiç kuşkusuz ki Türkiye'nin verecekleri onların vereceklerinden daha fazla olacaktır. Türkiye vereceklerinin marjını iyi tutarsa kendini bağımlı hale getirmeyecek, argümanları doğru seçerse veriş konusunda hata yapmayacaktır. Ama bu petrolün bu topraklardan akması gerekiyor. Aktığı zaman Türkiye jeostratejik açıdan bileği bükülmez duruma gelecektir. Bunu başarmak için ne gerekiyorsa yapacaktır.

- Bölgedeki ABD Almanya çekişmesini ve bu çekişmenin Türkiye'ye etkilerini

- En tehlikeli olan işte bu sular. ABD Almanya çekişmesi eski Yugoslavya'da gördük ki bir savaşa döndü. Irak'da bir vuruşmaya döndü. Kafkasya'da neredeyse bölgesel bir sıcak çatışmanın eşiğinden dönüldü. Yine de her an girilebilir gibi görünüyor. Asıl tartışılması gereken ABD Almanya çekişmesinde biz ne oluruz, hangi platform oluruz? Bir savaş alanı mı oluruz, yoksa bir helikopter pisti mi ? Türkiye bu çekişmenin içinde nasıl davranırsa akılcı davranmış olur ? Bana göre Türkiye bir NATO ülkesidir. Bu anlamda savaş platosu savaş platformu haline gelmez

Türkiye hem ABD hem Almanya ile ticareti olan bir ülke. Üstelik de Doğu Akdeniz ticaret yolu üzerinde kilit noktada. Bütün geçiş yollarında kilit noktada. Pasifik eksenindeki savaş için, Orta Asya'daki ekonomik savaş için; Türkiye'nin jeopolitik jeostratejik konumu, gerçekten vazgeçilmez bir oyuncu, bir aktör rolüne soyunmasını gerektiriyor. Bütün bunları değerlendirdiğimiz zaman bir de çok önemli bir konu var. Türkiye'nin iki milyona yakın nüfusu Almanya'da. Türkiye'nin bütün bunların hepsini akılcı değerlendirmesi gerekli. O da şudur :Sağa sola efelenerek bir sonuca varılamaz, boş yere efelenmek kabadayılıktır. Su testisi su yolunda kırılır diye bir atasözü vardır. Uluslararası ilişkilerde bunun yeri yoktur. Türkiye karar alma sürecinde doğru şeyler yapacak. En önemli konu bütün bu karar alma süreçlerinde Türkiye'nin yer alabilmesidir. Türkiye burada zayıftır. Türkiye buralarda yer almıyor, söz sahibi olamıyor. Türkiye stratejilerin belirleniş aşamasında kritik oyuncu rolüne soyunamıyor. Zaten kimse de Türkiye'yi böyle görmüyor. Türkiye'nin zayıflığı burada, bunu aşmanın yolu ABD ve Almanya ile platformlardaki işbirliğinin yollarını bulacak. Bir tarafa dönüp diğerini boşlamayacak. Türkiye'nin ulusal çıkarları neyi gerektiriyorsa o platformda oynayabilmeli. Aynı anda Rusya'yla da Almanya'yla da ABD'yle de Çin'le de işbirliği yapabilmeli. Karşısındakine vazgeçilmez bir oyuncu olduğu izlenimini de verebilmeli.

- Varşova Pakti'nin dağılmasından sonra NATO'nun konumu ne olacak ? NATO Türkiye için hala koruyucu bir şemsiye işlevi görüyor mu?

- Eğer Türkiye İran ile veya Rusya ile savaşa girerse ne olur diyorsan, çünkü NATO bunun için var, özde bakıldığında her ne kadar konseptleri değişmiş olsa da, Rusya ile savaşta ne olurdu tayin edemeyiz. Bölgenin diğer ülkeleri ile Türkiye savaşa girerse bu savaşın galibi Türkiye olur ama hiçbir savaşın gerçekte galibi yoktur, o da ayrı bir konu. Her savaş iki taraf içinde yıkım ve yenilgi demektir. Öte yandan kağıt üzerinde bakıp değerlendirildiğinde ve NATO konsepti doğrultusunda değerlendirildiğinde Türkiye'nin bu bölgede hiç bir devletle savaşına kimse izin vermez. Çünkü bu, bölge için bir yıkım olur. Çünkü burada bütün dengeleri alt üst edersiniz. Ne Orta Asya'ya gidiş kalır, ne Pasifik'e gidiş kalır ne Kafkasya ne Balkanlar kalır, ne Ortadoğu kalır. Çünkü İran ve Türkiye ikisi de kilit devlet. İkisinin de şu andaki yapılarının bozulmasını kimse göze alamaz. Şu andaki konumuyla zor, ama 2015'den 2020'den sonra ne olur onun oturup hesabını yapmamız gerek.

- Türkiye İran ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz ? İran'ın PKK'yı desteklemesine karşı Türkiye'nin kozları nelerdir ?

Bu soru iki açıdan ele alınabilir.

- a) İlişkilerin olumlu olmasını mı istiyoruz ?
b) Olumsuz gitmesini mi istiyoruz ?

Öncelikle b şıkkını ele alalım, Türkiye İran ilişkilerinin olumsuz gitmesini istiyorsak ne yapalım:

Türkiye'nin de İran'a karşı kullanacağı o kadar çok koz var ki ve Türkiye isterse İran'ı gerçek anlamda karışıklığa boğabilir. Hatta İran'da biraz daha iyi oynarsa iç karışıklığı iç savaşa kadar götürebilir ama bu doğru değil. Türkiye İran ilişkilerini Türkiye olumluluğa götürmelidir. Çünkü Türkiye bölgedeki bu anlamdaki ilişkilerde en güçlü devettir. Zaten öteki ülkelerin bu anlamda psikolojik sorunları vardır. Türkiye ile. olayı böyle değerlendirmemiz gerekiyor. Bu ilişkide çok zor bir yan var. O da şu: Türkiye ve İran'ın her ikisi de Müslüman olmasına rağmen inanç yelpazesinde bir renk ayrılığı vardır. Arap dünyası ile Türkiye ilişkilerinde din bir stratejik faktörken ve bir sorun faktör iken İran Türkiye ilişkilerinde bu renk ayrılığı doğrudan doğruya uzlaşmaz bir sorun faktörü haline gelmektedir. İşte bütün problem burda. Bu ayrılık bu sorun nedeni ikisini bi araya getiremiyor. İran doğal olarak bölgede rejimi yüzünden yalnız kalmış olması nedeniyle bunu sürekli ihraç peşinde. Türkiye gibi güçlü bir devlete ihraç etsem, burada yandaşlar bulsam Türkiye'den kendime köprü kursam... Bu düşünceleri yürütmeye çalışacak bu doğal .Türkiye de bir büyük devletin üzerine düşenleri, yapması gerekenleri yapıp İran'a da bunun niçin yanlış olduğunu anlatacak. Onun anlamadığı bir nokta geldiğinde o zaman yine büyük devlet tavrı takınarak buna İran içerisindeki bir takım eylemler ile yanıt verecek.

O zaman anlatacak bu karşılığı bulacaksın diye. Ama önce Türkiye İran'ı bu topraklarda İran'la partner olmanın yollarını aramalı. Bunu Türkiye yapmalı İran değil. Çünkü Türkiye İran'dan daha güçlü bu bir gerçek. Güçlü olan güçsüz olanı partnerliğe zorlar.

- Sizin bölgede Türkiye İran ve Yunanistan'la ilgili bir değerlendirmeniz var.

- Türkiye, Yunanistan, İran yalnızca bunlar değil İsrail'i de buna katmak gerekiyor. Benim değerlendirmem bu 4 devlet üzerine. Ben hep şunu ısrarla söylüyorum. Bu 4 devletin kaderi birbirine bağlıdır. İran yıkılırsa Türkiye yarım saat sonra Yunanistan 15 dakika sonra gider. Artık İsrail'in de bu topraklar üzerinde yaşaması o kadar gerekli değil çünkü: bunların birbirlerine bağlılığı var. Bu coğrafyada parçalanmış bir İran yer alırsa o zaman Türkiye'yi beslemeye ne gerek var. Türkiye'nin olmadığı yerde Yunanistan'ın şımarıklığını niye çeksin. Tüm bunlar birbirlerine denge kurdurtulan ülkeler. Öte yandan İsrail'in yaşayabilmesi için Türkiye vazgeçilmez bir konumda ve vazgeçilmez bir devlet. Çünkü İsrail için partner düşündüğümüzde Mısır ve Türkiye akılcı seçimler. Eğer bunlar olmayacaksa İsrail için bir yapay devlet yaratılması gerek. Örneğin Büyük Ermenistan gibi bir devlet yaratılması gerek. Şimdi dünya dengeleri buna hazır değil. 2040'dan sonra belki. 2040'a kadar dünyayı hazırlayabilirler buna. 2040'dan sonra da bu gerçekleştirilebilir. Bu nedenle bu bölgedeki devletlerin hayatları birbirlerine bağlı ve bunu görmek zorundalar.

- Siz bu konulardaki uzmanların çoğunun es geçtiği ikincil ülkelere de değiniyorsunuz. Gürcistan İsrail Ukrayna ve Mısır ile ilişkilerimiz nasıl olmalı?

- Stratejide bizde farkına varılmayan çok temel unsurlar var. Stratejiyi bilim olarak ele almadığımız, farkında olmadığımız için think tanklar kurmadığımız için bunları farketmiyoruz. Merkez ülkeler var, çevre ülkeler var. Jeopolitik kuramlarda tanımlanan iç kuşak ülkeler dış kuşak ülkeler dediğimiz ülkeler var. Şimdi düşünelim, ABD jeopolitik yapıyı ya da jeopolitik kuramları göze alarak strateji geliştirdiğinde ne yapacak. Çin'e bakacak Rusya'ya bakacak, örneğin Endonezya'ya bakacak. Türkiye stratejilerini geliştirirken kime bakacak. Türkiye kalkıp Filipinlere bakar Filipinlere yönelik strateji geliştirirse yapabileceği en büyük yanlışı yapar. O zaman Türkiye stratejilerini kime göre geliştirmek zorunda, İran'a göre, Ukrayna'ya, Azerbeycan'a, Gürcistan'a, Ermenistan'a göre. Şimdi bakalım birincil aktörlerle, Yunanistan, İran, Rusya ile ilişkiler ortada, ne kadar zor olduğu da ortada. Demek ki Türkiye'nin bunları merkeze koyduğunda ilişkisi çok zor gidiyor, stratejileri zor belirliyor. Ancak ikinci kuşaktakileri merkeze koyarsa ne olur. O zaman Ukrayna, Mısır, Ermenistan, Gürcistan. Bunları merkeze koyup jeopolitiği gözönünde bulundurarak strateji geliştirirse herşey çok daha kolay. Çünkü burada güçlü belirleyici faktör konumundaki ülke Türkiye. Kaldı ki ben 91-92 'de Ukrayna Ukrayna diye çok söyledim ama Türkiye Ukrayna kartını çoktan yere düşürdü. Ukrayna kartını kaybetti. Ukrayna argümanını mümkün değil değerlendirebilmemiz. Ukrayna gittiği yeri seçti. Burada Rusya da çok akıllı işler yaptı. Batı da çok akıllı işler yaptı. Gelelim öte yandan Gürcistan ve Ermenistan için halen büyük şansımız var. Ancak o büyük şans da içerideki muhafazakar tutucu baskı gruplarının korkusundan doğru dürüst değerlendiremiyor. Korkuyorum 5-10 yıl sonra artık bunlar da elden gitmiş olacak. Türkiye bu bölgede ne yazık ki strateji geliştirebilecek olan jeopolitik oyuncular kullanamayacak.

Türkiye'nin stratejisi yok. Türkiye'nin en büyük stratejisi stratejisizlik. Türkiye böyle birşey belirlemeye hiç uğraşmıyor ki. Ne Orta Asya Cumhuriyetleri'ne yönelik stratejiler geliştirdi ne de Ortadoğu ülkelerindeki müslüman unsurlara. Hayır böyle birşey olmadı. Yalnız bazı gruplar çıktı. O gruplar kendi çıkarları doğrultusunda bir takım girişimlerde bulundular. Bunlarda, ne strateji ne plan ne program hiç birşey yoktu. Devletin böyle bir kaygısı yok. Yüksek strateji dediğimiz, olması gereken hayati derecede önem taşıyan strateji belirleme konseptine Türkiye sahip değil.

- D8'i ciddi bulmuyorsunuz o zaman...

- Hayır ciddi bulmuyorum.

- Karadeniz Ekonomik İşbirliği bir fırsat olabilir mi ?

- Prematüre doğmuş bir çocuk. Yanlış işler yapıldı. Bitkisel hayata sokuldu Karadeniz Ekonomik İşbirliği. Nasıl ayağa kaldırılacak ki. İlk adımlar atıldığında büyük hatalar yapıldı. Bilinen yanlışlar. Şimdi ne zaman hayata geçireceksiniz. O zaman konjonktür uygundu ve hızla hayata geçirilebilirdi. Çünkü belirsizlikler vardı. Çünkü Orta Asya Cumhuriyetleri'ne Türkiye'nin gidişine ABD de sıcak, olumlu bakıyordu. Şimdi dengeler çok değişti. Artık Batı ve ABD bölgeyle bire bir ilişkide.

- MAI , Boğazlar'ın statüsü, Kıbrıs, AB, su sorunu, Kürt devleti... Bütün bunlar yeni bir Sevr

Antlaşması'nın gündemde olduğunu gösteriyor. Türkiye'nin bu koşullarda bölgede Kemalist bir dış politika uygulama potansiyeli var mı ?

Ortaya koyma potansiyeli var. Yapabilme gücümüz de var. Ancak olumsuzluklar çok büyük. Örneğin 80 milyarın üzerinde dış borcun var, uluslararası şirketler ile olan ilişkilerde atılmış yanlış adımlar var. Bunlardan geri dönüş çok zor. Bir de şimdi dünyada büyük güçler daha doğrusu çokuluslu güçler dünyayı tek merkeze doğru çekme gibi bir uzun erimli bir strateji peşindeler. Ulus devletlerin ortadan kaldırılması stratejisini uygulamaya çalışmaktalar. Bunların içinde Türkiye'nin işi çok zor. Kaldı ki bir de çok önemli bir realite var ki henüz onu bu ülkede dile getirmiyoruz. O da şu:

Birinci Dünya Savaşı'nın sonucuna bakalım, ondan sonra yapılmış anlaşmaların hiçbirisi bugün hayatta yok. Bir tek Lozan var.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra çizilmiş sınırlara bakalım sınırların hiçbirisi yok. Bir tek Türkiye, Misak-ı Milli sınırları var. O zaman şöyle bir sonuç ortaya çıkıyor.

Lozan'ın hayatta olması Misak-ı Milli sınırlarının hayatta olması bütün bu söylemiş olduğum global plan program ve stratejileri çizen çokuluslu şirket ve merkezi yönetimlerini doğal olarak rahatsız ediyor. Bir an önce bunun hayata geçirilmesi gerekiyor ki bunu da onlar açısından değerlendirdiğimde doğru ve akılcı buluyorum. Çünkü Balkanlarda bir yapılanma yaratmışlar. Kafkaslarda yaratmışlar. İşte Ortadoğu'daki durum belli. Ulusal devlet diye birşeyler sözkonusu değil. Bırakmıyorlar. Burada kala kala Türkiye kalıyor. Türkiye'nin bunu değerlendirip, Sevr Lozan farkı nedir, niçin bu kadar şey kendi üzerine oynanacak, bunu çözmesi gerekiyor. Burada birkez daha geri dönüp baktığımda Mustafa Kemal'in ne büyük bir strateji olduğunu görüyorum. Sınırların değişmezliği bile Lozan Anlaşması bile bu konuda ne kadar önemli bir adam olduğunu, ne kadar doğru düşündüğünü matematik değerlendirme yaptığını ortaya koyuyor. Ben bunların içinden çıkabileceğimize inanıyorum. Ama bir tek koşulum var: Türkiye'de yönetimde bulunanların, -bunlar bürokratlar ve siyasi parti liderleri- her ikisi için de söylüyorum. Yurtsever, ulusalcı, ulusal çıkarları herşeyin üzerinde tutan kişiler olması gerekiyor. Eğer bunlar böyle olmazlarsa yapabilecek hiç birşeyimiz yok.

-Türk büyük sermayesinin bir kısmının Boğazlar konusundaki tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz ? Bir de Güneydoğu'da bir Kürt devleti kurulması senaryoları var. Biliyorsunuz Bülent Ecevit son Körfez krizi sırasında dile getirdi.

- Şu anda Güneydoğu'da bir Kürt devleti kurulması artık gündemde yok. Onun gündemde oluş dönemi ABD, Fransa, Almanya hatta Rusya arasındaki belli bir çekişme belli bir çıkar çatışmasıydı. O dönemde akılcı gözüküyordu. Çünkü o dönemde başka stratejiler uygulanamıyordu. Uydu bir Kürt devleti ile birçok şey yapılabileceği değerlendiriliyordu. Bugün artık o gündemden kalktı. Görüldü ki devlet kurdurmak, özellikle Kürt etnik gruba devlet kurdurmak çok kolay birşey değil. Böyle bir devlet kurulduğunda denize çıkışları bile yok. Ticaretlerini nereden yapacaklar. Merkez bankası kurulacak. İçine döviz konacak. Ulusal ordu kurulacak. Bunun çok zor olduğu görüldü. Ancak Ortadoğu'daki petrolün verimliliğinin sifıra düşeceğinin hesaplandığı 2030'lu, 2040'lı yıllardan sonra burada ne yapılacağının hesabı yapılıyor. İşte ben bunun için ısrarla söylüyorum. Burada bir tek hesap yapılıyor. Büyük Ermenistan'ın kuruluşu. Ama bu mutlaka kurulacak demek değil tabii. Ama stratejik öngöründe bulunmak zorundayız ki; eğer böyle bir olasılık varsa ki matematik olarak var, mantık silsilesi içinde düşündüğümüzde yine var. O zaman bunun kurdurulmaması, böyle bir olasılıkla karşılaşmamak için biz argümanlarımızı geliştirmek zorundayız. Yani 1960-61-62-63'de Türkiye 1990'lı yıllarda burada bir Kürt devletinin kurdurulacağını düşünür müydü ? Ama düşünmesi gerekiyordu. Şimdi de biz 2030-2040 2020'de bunun olabileceğini değerlendirmek zorundayız. Çünkü bakacağız. Konjonktürel gelişmeler ne olabilir, İsrail ne yapacak, Batı ne yapabilir, ne yapmalı. Çünkü stratejide iki temel soru vardır. Bunlardan biri ne yapmalı, ikincisi ne yapmamalı. Bu iki sorunun ikisini de sormalıyız. Çünkü strateji senaryo yazmaktır. Ancak her senaryo uygulanacak diye birşey yok. Ama ben olumlu-olumsuz düşünerek senaryolarımı yazmak zorundayım. Bunları yazıp karşıma koyarsam problemlerle karşılaştığımda çözümüm kolay olur bir. İkincisi problemle zaten o zaman karşılaşmam. Çünkü onu engelleyecek önleyecek önlemlerimi almışım demektir.